

Mimikrimi

Virágkarnevál

Álcázott növényvilág

Álarcosbál

A természet
hangján – minden
zöldfülű
gyereknek

A Vacak napom volt aznap, és semmi kedvem sem volt igazi arccal kilépni csengő-bongó tükröpolatámból az utcára. Kicsinek éreztem magam, féltém is talán. Oda kinn csupa Nagy és Erős lakik! Bementem hát a Minden Bűbájt Tudó Varázskonyhámba, és amikor kiléptem, nem ismertem magamra. Így már jobb. Nesze neked, világ! – gondoltam magabiztosan, és bátran léptem a Nagyok közé. Úgy gondoltam, megvéd a varázsruhám, színes álarcom, és nem látják meg a félelmeimet.

Védekezünk mindannyian. Mint a levél zöldjébe simuló sáska, a hatalmas szemeket hordó lepke. Másnak akarunk látszani: nagyobbak, erősebbnek – vagy éppen láthatatlanná válni, hogy ne vegyenek észre. Hogy minden rossz elkerüljön minket. És tényleg! Kerüljön el minket! És az sem baj, ha álarcot viselünk addig, amíg odabenn egy kicsit megerősödünk, röhizünk a világra. Akkor majd levesszük álarcainkat, és feltesszük múltunk egyik polcára a többi kinőtt, kedves kacat közé, ami egykor hozzánk tartozott.

Mirtse Zsuzsa

Tartalom

Álarcosbál	1. oldal
Maszkabál	6. oldal
Mimikrimi	8. oldal
Gemenc	31. oldal
Álruhás növényvilág	34. oldal
Virágkarnevál	37. oldal
Pálcikaállatkák	40. oldal
Az Üveghegyen innen...	42. oldal

Címlapon: kattamaki

Poszteren: kispanda vagy vörös macskamedve

Hátlapon: tukán (Bagosi Zoltán felvételei)

ÁLARCOSBÁL

Nyakunkon a farsang, s vele az álarcosbál. A legegyszerűbb álarc csupán a szemet takarja, s már ez is elég ahhoz, hogy felismerhetetlenné tegye viselőjét. Az állatok közt is szép számmal akadnak, akik álarcra emlékeztető rajzolatot viselnek a szemük körül. Vajon ők is titkolni akarják kilétüket?

Az álarcos behatoló

Mosómedvét csaknem minden állatkertben láthatsz. Ezt az eredetileg Amerikában élő állatot néhány évtizede betelepítették Európába, s ma már hazánkban is megél szabadon. Ám nem könnyű megtalálni. Nappal többnyire elbújik, fönn szundikál a lombkoronában (az állatkerti kifutóban is ott keresd!). Ráadásul még álarc mögé is bújik: szemeköré valóságos Zorro-maszkot rajzolt a természet.

Zoo-Zorro a kamera előtt

Ez az álarc a fotósok ellensége. Napfény nélküli időben, amikor nem csillog a szem, nem is lehet mosómedvét fényképezni – a képen ugyanis ekkor úgy látszik, mintha az állatnak nem is lenne szeme! Lehet, hogy a természetnek éppen ez volt a célja? „El-tüntette” a szemet, így a sötétben portyázó állat fejéből holdvilágnál nem sok látszik. Sok más éjszakai vadásznál is találni efféle álarcot, így például a borz és a nyestkutya is eltakarja a szeme környékét. Az is igaz viszont, hogy sok éjszakai ragadozónak nem jutott álarc. Hogy miért van az egyiknek és miért nincs a másik, közeli rokon fajnak? Nos, e kérdés egyelőre megválaszolatlan marad.

Pápaszemesek

Arövidlátóknak a vadonban nem ír fel az orvos szemüveget, ám némelyik állat szeme körül körkö-

Álarcos leguán

„Szemtelen” rágcsálók

A pelék néhány faja, például a kerti és erdei pele ugyancsak jól körülhatárolt álarcot visel. Talán azzal van ez összefüggésben, hogy bár ezek az állatok nem ragadozók, hanem a rágcsálók közé tartoznak, rokonságukhoz képest mégis sokat vadásznak.

rös mintázat alakult ki, amelytől ugyan nem látnak jobban, viszont úgy néznek ki, mintha okulárét viselnének. Ezért aztán leíróik a „pápaszemes” melléknevet akasztották rájuk (pl. pápaszemes medve, pápaszemes madár, pápaszemes langur). Míg a keskeny álarc eltünteti a szemet, addig ez a kerek „szemüveg” felhívja rá a figyelmet; valószínűleg jelzés ez a fajtársak számára, vagy pedig az ellenség elriasztását szolgálja.

3

– Vajon ha elég szemtelennek lát-szom, elhiszik majd, hogy én vagyok Sün Anti?

A borz fekete-fehér csíkos álarca egyáltalán nem látszik szempárnak, míg a hasonló színezetű, de kerek álarcú kattamaki „nagy szemeket mereszt”

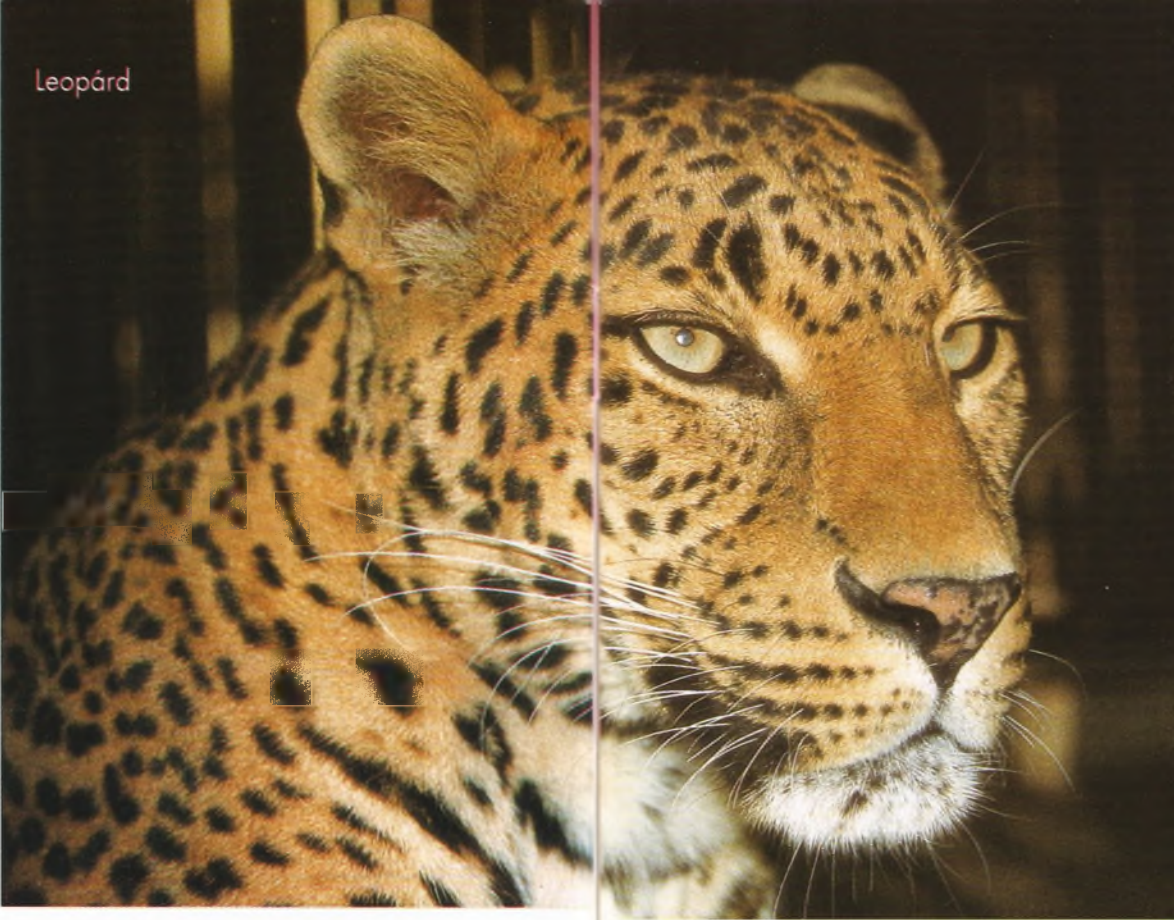

Mandrill

Mindenesetre míg a „Zorro-maszkot” leginkább éjszakai vadászok viselik, addig a pápaszem alakú rajzolat elsősorban nappali életmódot folytató, növényevő állatok sajátja.

Leopárd

Vedd komolyan a bohócot!

A legszínesebb álarcot a Nyugat-Afrikai őserdőben találjuk meg. Viselője a mandrill, melynek nemcsak az arca, hanem az ülepe is szivárványszínben pompázik. E tarka álarc a hatalom jelképe. Az erős hímeké a legszebb és legszínesebb, hiszen ők a hordavezérek. Álarcuk messziről elárulja a rangjukat. A kifejlett hím mandrilltól a bennszülöttek jobban félnek, mint a leopárdtól, a színes maszk mögött ugyanis hatalmas, törszerű szemfogak rejtőznek, és ha összetűzésre kerül a sor, ez a bohóc nem viccel...

Nem látsz a szemektől?

A szempár elrejtésére nem az álarc az egyetlen megoldás. A szemre három dolog jellemző: kerek, csillog, és kettő van belőle. Ezeket a sajátságokat kell tehát valahogy leplezni. A kerek formákat feloldja a függőleges hasítékú szembogár: számtalan lesből támadó ragadozónak van ilyen, az óriáskigyótól a macskáig. A kaméleon ugyanakkor a csillogást tünteti el: szemét kúp alakú szemhéj borítja, csak egészen kicsiny rést hagyva szabadon, hogy az állat kilásson rajta.

– Nem kellene a kaméleonnak inkább a száját eltüntetni?

Majom vagy oroslán?

A sörényes makákó vagy másik nevén wanderu hazájukban, Indiában igen ritka. Az arcát körülvevő szörgallér kialakulásáról és céljáról – valljuk be őszintén – mit sem tudunk. Egy dolog azonban bizonyos: úgy néz ki tőle, mintha oroslánnak öltözött volna a majmok jelmezbálján...

A leopárd nem kevésbé ötletes módon tereli el a figyelmet a szemeiről. Bundája tele van pettyegetve sötét foltokkal: mintha ezer meg ezer szem borítaná a testét. Ugyan kinek tűnne fel ebben a szemtengerben a valódi látószerv?

MASZKABÁL

Maszkok, álarcok, maskarák – kicsit félelmetesek, hátborzongatóak, vagy éppen mulatságosak eltúlzott arc kifejezésükkel. Eltakarják, másnak mutatják azt, aki mögötte lapul.

Amióta világ a világ, a maszk hozzátapadt az emberek bőréhez. Ti leginkább a farsangi bolondozások során találkozhattok vele, de régen sokkal komolyabb, fontosabb szerepet töltött be az emberek életében.

Mutasd az arcodat, nem látom ki vagy!

Maszkot nem mindennap hord az ember – a régiek a naptár kiemelt napjain, ünnepek alkalmával viselték, és a temetkezési szertartás-

nak is kelléke volt. Nemcsak megbújtak mögötte, hanem eljátszottak, megidéztek valamit, valakit a segítségével: isteni lényeket, ősoket hívtak elő. Az álarc eltakarja, ugyanakkor fel is szabadítja viselkedésében azt, aki magán hordja, de nem árt az óvatosság: a régiek úgy tudták, a maszk által megidézett lény birtokban is veheti viselője lelkét.

Be csúfak is vagytok!

A maszkok attól különösek furcsák, mert szélsőségesek: szemük, szájuk, orruk túlnó az eredeti méreten, jól megtermett szőrzetet, esetleg „kinövéseket” (agancs, szarv stb.) viselnek. A magyar népszokások között talán a legismertebb a délszláv eredetű, tavaszünnephez kapcsolódó busójárás: a „busók” ördögszerű

megjelenésükkel riogatnak: elűzik a telet, aki megijed tőlük, és átadja helyét a tavasznak, az újjászületésnek.

Aranyló álarcok, titkos dámák

Európában leginkább a kicsit hátborzongató, titokzatos karneváli maszkok járták. A karnevált a gyönyörökben, bőségben való tobzódás jellemzi. Itáliában a zenés-álarcos felvonulások a Húsvét előtti időszakot megelőző húshagyó keddhez fűződnek, amelyet a nagyböjt követ („Carne vale” azt jelenti: „Isten veled, hús”). Ez a téltemető, tavaszváró ünnep csodaszép, díszes álarcaival ma is Velence egyik legismertebb látványossága.

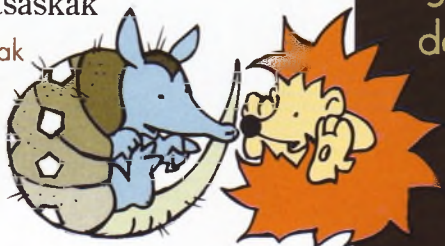

Böhömbika

Ha félsz, hogy az étlapra kerülsz, próbálg meg valami ehetetlennek látszani – ehhez a jó tanácshoz híven tartja magát számtalan állat, főképp azok, akik nem tudnak sebesen kereket oldani. A rovarvilágban se szeri, se száma az „álruhás királyfiaknak”. A botsáskák

– Én labdának álcázom magam, te meg próbálg meg túpárnának látszani!

Az állatvilágban egész éven át tart a jelmezbál, de ez minden, csak nem játék: a győztes jutalma az élet, a vesztesből pedig vacsora lesz. Mimikrinek hívja a tudomány azt a jelenséget, amikor egy élőlény saját céljai érdekében másnak mutatja magát, mint ami valójában

MIMIKRIMI

Készíts jelmezt!

Nem mindenki olyan szerencsés, hogy már születésekor rajta van a jelmeze. A tegzeslárvák maguk készítik el álruhájukat, amely egyben a lakásuk is. Megépítéséhez környezetük anyagait (pl. kavicsot, náddarabkákat) használják fel.

és egyéb növényutánzóik sikeresen álcázzák magukat száraz gallynak, falevélnek: még a lombok mozgását is utánozzák, ha szélfuvallat éri őket, a poloskák és kabócák pedig időnként mindennek látszanak, csak rovarnak nem. Hasonló alakoskodást folytat számos hal, sőt, némelyik madár is. A böhömbika például az ég felé nyújtja nyakát és csőrét, hogy még kevésbé üssön el a függőleges nádszálak tengerétől.

Sziklahal

Virágutánzó imádkozósáska

Meghívás vacsorára

Nemcsak a védtelen állatok álcázzák magukat, hanem a biztosabb zsákmányszerzés érdekében sokszor a ragadozók is. A nektárt kí-

A matamata feje

náló virág kelyhében apró karolópók vagy virágsziromnak látszó, parányi imádkozósáska les zsákmányára láthatatlanul, s a terített asztalt remélő rovarnak még meglepődni sincs ideje, amikor összezárul a „virág” ölelésre tárt karja. A sekély vízben úszó, mohos fatörzsről időnként kiderül, hogy krokodil, a cafrangos

Karolópók a virágkehelyben

– Most vajon melyik az eleje, és melyik a vége? Lehet, hogy Sün Anti is ezért hordja megfordítva a sapkáját?

teknős vagy matamata pedig korhadó levélkupacot „alakít” a sekély víz fenekén, amikor aztán a gyanútlan hal arrafelé úszik, a „kupac” egyszerűen beszippantja és elnyeli. A hatal-

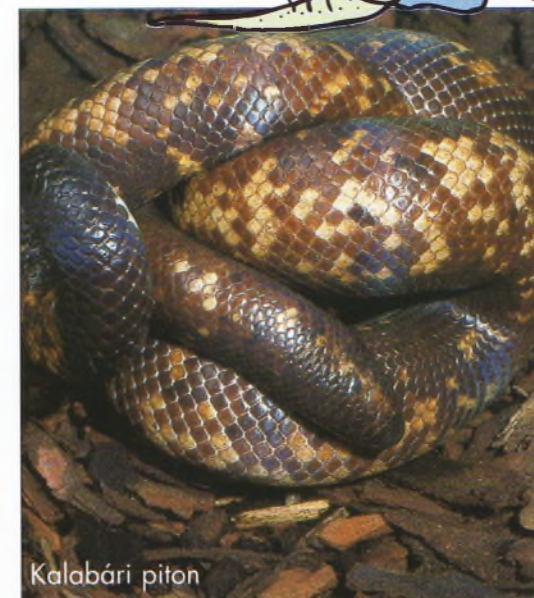

Alligátorteknős

mas keselyűteknős is tökéletesen beleolvad környezetébe, csak a nyelven lévő kis piros nyúlvány tekereg kítátott szájában, mint egy kukac. Vacsorameghívás ez – csak nem egészen úgy, ahogy az átejített halacska gondolja...

Micsoda fejtelenség!

A legtöbb ragadozó a zsákmány fejét igyekszik célba venni – nem azért, hogy meg ne sántuljon, hanem azért, mert fejvesztve az

Kalabári pítón

ellenfél már nem menekül, és nem is védekezik. Éppen ezért sok állat igyekszik a fejét elrejtetni vagy álcázni. A kalabári piton kistermetű óriáskígyó, melynek sok ellenségtől kell tartania. Vészhelyzetben labdává gömbölyödik, s felemeli tompán végződő farkát, amely a megszólalásig hasonlít a fejére (annál is inkább, mert a feje sem szólal meg). Számos hal a teste hátsó részén szem alakú foltot visel, míg a valódi szemét sötét sáv takarja. A hernyók közt is sok van, amelyikről első pillantásra nehéz megmondani, melyik az eleje és melyik a vége. Ha már a támadás elkerülhetetlen, kisebb a veszteség, ha csak a fark vagy az uszony sérül, mint ha a fej.

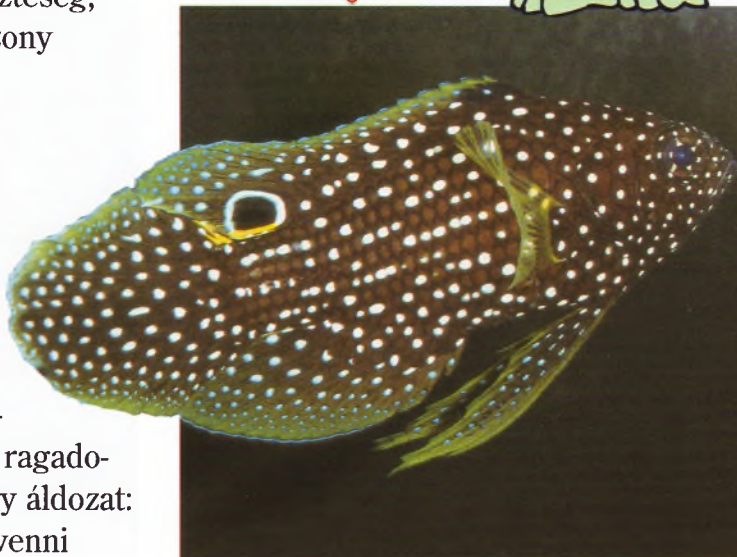
Szemtől szembe

Meglepetésszerű támadásnál jobb a zsákmányszerzés esélyei – tudja ezt minden vadász, ezért áll lesben. Ha a kiszemelt áldozat megpillantja a ragadozót, már nem is biztos, hogy áldozat: világgá szalad, s üldözőbe venni

csak energiapazarlás volna. Némi állat ezért azt próbálja elhitetni ellenségeivel, hogy hátul is van szeme. Erre való a lepkeszárnyon a pávaszem. Ráadásul ekkora szemhez jóval nagyobb állatnak kellene tartoznia, mint a lepke maga, ami el is bizonytalanítja a támadót: senki sem szívesen küzd túlerővel szemben...

– Hát ezen tényleg a vak tyúk is talál szemet – csak nem az igazit!

A nektárt szívogató lepke még
nyitja-csukja is a szárnyait,
mintha pislogna – így teljes a
megtévesztés!

A lepke és a hangyák

14 Nemcsak a szemet lehet becsapni, hanem a fület, sőt, az orrot is. A veszedelmes mérgező kígyók sziszegését számtalan állat utánozza védekezés-képpen, egyes rovaroktól egészen a macskáig, mely ráadásul izgalmában ide-oda tekergeti hosszú, cirmos farkát, még tovább fokozva ezzel a „vipera-érzést”. A boglárka-lepke hernyója vi-

Boglárka-lepke...

szont azt használja ki, hogy a hangyák szagjelzésekkel keresztül értekeznek egymással: váladékának illatával megtéveszti a szorgos dolgozókat, akik saját lárvájuknak vélik, s lecipelik a bolyba, ahol biztonságban bebábozódhat. Amikor végül kifejlett lepkeként előbújik a föld alól, leveheti a „szagálarcot”, s büszkén tárhatja szét a szárnyait: ezen a jelmezversenyen minden kétséget kizáróan díjat nyert!

-- Hernyót
melengetnek
a keblükön!

...és hernyója

ÁLLATOK FARSANGJA

Kivágólló

Blöfföl a banka

A testméretek látszólagos megnövelése, a tollazat, szőrzet felborzolása vagy szokatlan testhelyzet felvétele a megtévesztés egyik jól bevált formája. A képen látható **búbos banka** a közelben portyázó héja láttán mutatta be ezt a meghökkenítő, nyakatekert pózt. A trükk bevált: a héja zavarba jött, és lemondott a támadásról.

A búbos banka egyébként látványos madár: fekete-fehér csíkos szárnyain kívül a feje tetején látható, felmereszthető tollbóbita hívja fel rá a figyelmet. Gyakran látni legelőkön, amint hosszú csőrével az állatok trágyájából piszkálja ki a kukacokat; emiatt a nép a cseppet sem hízelgő búdós banka, illetve ganjmadár nevet akasztotta rá. Szomorkás „puu-puu” hangját szeptemberig hallani, ezután délre költözik, s csak márciusban tér vissza.

Fotó: Suhayda László

Láttam, láttam lappantyút

Nemes Nagy Ágnes a vers szerint látott, de nem sokan vannak manapság, akik ezt elmondhatják magukról. A **lappantyút** ugyanis nem könnyű megpillantani, hiszen remekül álcázza magát. Tollazatának mintája a fakéreg színét követi, s hogy a hatást fokozza, pihenéskor nem keresztben ül az ágra, mint más, „hétköznapi” madarak, hanem hosszában simul rá. Ha nagy, barna szemét lehuntyja, alig lehet megkülönböztetni a faágtól – márpedig napközben lehuntyja, hiszen ilyenkor alszik, s este néz tápláléka után.

A lappantyú rovarevő, s napi betevőjét fecske módjára, röptében kapkodja össze, ezért a népnyelv bagolyfecskének is hívja. Másik népies neve, a kecskefejő onnan ered, hogy gyakran röpököd este a szabadban éjszakázó nyáj körül, ahol sűrűn rajzanak az állatokat gyötrő rovarok – de tejet persze nem iszik.

Fotó: Bécsy László

Bohócruhás halcsoda

Bohóchalnak ugyan hivatalosan nem őt hívják, a **leopárd íjhal** is bizást rászolgált volna e névre. Szeszélyes színompóját mintha csak egy modern festő vagy egy jókedvű kisgyerek pingálta volna rá. A fénykép azonban megtévesztő: elkészítésekor a halat a vaku villanófénye világítja meg. Csakhogy a tenger sötét mélyén egyébként nem ilyen remek a közvilágítás; ezért van szükségük a tengeri halaknak rikitő színekre, hogy messziről is felismerjék egymást.

Az íjhalak a tengerfenéken szerzik táplálékukat, mely a kagylókból, rákokból áll. Hatalmas fejük úgy működik, mint egy kétirányú porszívó: a szájukon nagy erővel kipréselt vízzel felkavarják a homokot, majd felszipantják az előkerült élőlényeket, melyeknek kemény vázát erős állkapcsukkal és fogaikkal zúzzák össze.

Fotó: Gór András

Csúcs fej ez a sáska!

A **sisakos sáska** feje hosszúkas, hegyes, szemei pedig e sisak csúcsán ülnek: tényleg olyan, mintha jelmezbábla készülné. Furcsa külsejével és hatalmas termetével kilóg a hazai sáskák közül, ami nem is csoda, hiszen egy jórészt trópusi sáskanemzetség egyetlen Kárpát-medencei képviselője. Mégis jellegzetesen magyar rovar: még tudományos nevében is szerepel a „*hungarica*” (=magyar) jelző. Meleg, homokos területeken, például a Kiskunságban él, és a védett, „vöröskönyves” fajok közé tartozik.

A sáskák petéiből kikelő lárvák többszöri vedlés után, egyre tökéletesedve érik el a felnőttkort, amikor már képesek szaporodni. A sisakos sáska fejlődéséhez hosszú idő és nagy hőmennyiség szükséges, ezért kifejtett példánnyal csak nyár végére találkozhatsz.

Fotó: Gór András

Az arcán a szíve

A szem körüli merev tollacskákból álló fátyol alkotja azt jellegzetes, szív alakú álarcot, ami a **gyöngybaglyokat** az összes többi bagolytól megkülönbözteti. Minden bizonnyal hangerőtelő szerepe van ennek a furcsa tollképződménynek; erre utal az a tény, hogy a gyöngybagolynek még a közismerten éles hallású baglyok közt is kiemelkedően jó a füle (a fülesbagoly neve és külleme ebből a szempontból megtévesztő, ugyanis a fején meredező tollpamacsoknak semmi közük sincs a halláshoz).

A hazai baglyok közül talán a gyöngybagoly az, amely a leginkább kötődik az emberhez. Szinte mindig lakott területen, padlásón, csűrben, templomtoronyban telepszik meg. Fészkelését akadályozza, hogy manapság a madárnak is nehezebb bejutni a gondosan lezárt tetőterekbe, mint egykor régen.

Fotó: Kalotás Zsolt

Az álarcos kandúr

A **macskafajták** némelyikének egészen különleges színezete van: teste világos, arcát viszont sötét maszk fedi, s a lábai, farka és fülkagylói is sötétek. Szaknyelven akromelániás színezetnek hívják ezt a jelenséget, amit a macskatenyésztők szóhasználatában colour-point-ként emlegetnek. Eredetileg a száími macska jellegzetessége volt, de ma már számos más fajtánál is megfigyelhető.

E színváltozat különlegességét fokozza, hogy a macska színére hatással van a környezet is. A sötét szín ott alakul ki, ahol az állat teste hűvösebb, míg a test központja világos. Mivel az újszülött kiscica az anyaméh melegéből bújjik elő, teljesen fehér, s csak később válnak láthatóvá a sötét jegyek. A macska teste attól függően lesz világosabb vagy sötétebb, hogy melegebb vagy hűvösebb helyen tartják.

Fotó: Kürtös Márton

A kaméleon vacsorája

A KUSZA VONALAK SEGÍTSÉGÉVEL DERÍTSD KI,
VAJON MELYIK BETŰVEL JELÖLT ROVART KAPJA EL
HOSSZÚ NYELVÉVEL A KAMÉLEON?

Egyforma? Nem egyforma?

A KÉT RAJZ KÖZÖTT NYOLC APRÓ ELTÉRÉST TALÁLHATSZ.
MELYEK EZEK?

Erdei farsang

A GEMENCI ERDŐBEN FARSANGOLÓ ÁLLATOK KÖZÖTT VAN EGY, AKI NEM ODAVALÓSI. MIKÖZBEN KISZÍNEZED ŐKET, TALÁLD KI, MELYIKÜK AZ, ÉS HONNAN ÉRKEZHETETT!

Mire valók a csikók?

A csőcseregdedzőknak is szükségük van arra, hogy rejtve maradjanak. Minél később veszi észre a klazemelt szakmánya a tigrist, annál nagyobb az esély a sikeres vadászatra. A bunda csikjai éppen ezt a célt szolgálják: az állat körvonalait felszabdálva észrevétlenné teszik a növényzet közt lenekedő nagymacskát.

– Háló! Állatkert?

HÁZASODIK A TIGRIS

Argun, a Budapesti Állatkert hím Amur-tigrise kétszeresen is „megházasodott” a télen: egyrészt megérkezett menyasszonya Skóciából, másrészt új „házat”, jobban mondva kifutót kapott a régi ketrec helyett.

Az új tigrislakosztály területe jócskán meghaladja a régit: bőven van benne hely „sportolásra” is. Három részre osztható, mindháromban van medence is.

A szibériai tigris ezen a télen otthon érezhette magát a havas Városligetben!

A közönségre is gondoltak a tervezők: a tigrislak palánkjain ismeretterjesztő táblákat helyeztek el, melyek sok mindent elárulnak a veszélyeztetett nagyragadozók életéről. A szibériai rönkházakat idéző fakalyibába

bújva beleskelődhetsz a tigrisek magánéletébe. Bár a menyasszony még fiatalka, reméljük, nemsokára kis-tigriseket is láthat az Állatkert közönsége!

A természet hangján – minden zöldfülű gyerekeknek

VÍZI ÉLŐLÉNYEK

A SPEKTRUM TELEVÍZIÓ műsorából

A víz – ezen belül is az óceán – számít az élet bölcsőjének. Benne alakult ki az élet, és még ma is a vizek alkotják a Föld leghatalmasabb élő rendszerét.

Bolygónk élőlényeinek 90 %-a él vizekben. Ezek az élőlények – növények és állatok egyaránt – tökéletesen alkalmazkodtak környezetükhöz. Nézzük meg, hogyan, mi módon!

Szinte felfoghatatlan, hogy akár 10 millió – sőt egyes becslések szerint 100 millió – faj még ismeretlen a tudomány számára; ezeket a teremtményeket még fel sem fedeztük. A tengerek ezenkívül az egész

Földre komoly hatást gyakorolnak, és a szárazföld, valamint a légkör élővilágával is kapcsolatban állnak.

Bemutató: február 6-án szerdán 17:00

Ismétlés: február 7-én csütörtökön 16:20
és február 9-én szombaton 20:50

NATIONAL
GEOGRAPHIC
CHANNEL

FILMAJÁNLO

Az egér titkos élete

A tudomány rövid története – egyik főszereplőjének, az egérnek a szemszögéből. A tudományhoz való hozzájárulásukért igen nagy becsben tartott egerek a kísérleti állatok áruhájába bújva hozzáférhetnek a világ majd' minden féltve őrzött biológiai, kémiai és nukleáris titkához. Még az űrben is jártak. E film, melyet teljes egészében az egér látószögéből készítettek, lehetővé teszi, hogy új perspektívából tekintsünk önmagunkra, korszakalkotó kísérletek, tudományos eredmények és kudarcok felidézése által. Az egér titkos élete megdöbbentő kritikát rajzol az emberi ostobaságról és sikerességéről.

Február 11., 20.00, ismétlés másnap 9.00, 14.00

és a

NATIONAL
GEOGRAPHIC
CHANNEL **közös
nyeremény-
játéka!**

1. Melyik földrészen található a Sahel-övezet?
2. Melyik nagy sivatag terül el a közelében?
3. Milyen állatok segíthetik az átjutást a sivatagon?

A helyes válaszok beküldői között a National Geographic Channel műsoros videokazettáit sorsoljuk ki.

Válaszodat a 29. oldalon található nyereményjáték-szelvényen küldd be!

Az én könyvtáram

A Móra Kiadó ebben az évben is sok új olvasnivalót kínál, melyek közül most Az én könyvtáram című sorozat két kötetét választottunk ki. Michael Ende, a Végtelen Történet és a Momo írója nem szorul bemutatásra. Most megjelent könyve is bájos történet a fantázia birodalmában. Békés Pál A Férlény című könyve igazi, gyerekek való történet, szép illusztrációkkal.

A tenger világa

A tenger mélye titokzatos világ, mely a legtöbb ember számára éppoly elérhetetlen, mint a világűr. A Passage Kiadó jóvoltából most mégis megismerheted a mélyben élő titokzatos élőlényeket, a víz élető és pusztító mozgását, a szárazföld legmagasabb hegységeinél is mélyebb tengeri árkokat. A kötet dr. Merkl Ottó fordítása jóvoltából tudományos hitelességgel, mégis mindenki számára érthető formában kerül az olvasó kezébe.

Hamarosan a moziban is láthatod a Csodaszarvról szóló, varázslatos hangulatú animációs filmet, melyet most könyv alakban tartasz a kezvedben. Különleges időutazásra hív meg téged – a saját múltunkba. A film pereg, a földtől a csillagos égig, de továtűnik, és kérdések sora marad a nyomán a fejünkben. Ezért hasznos útravaló a könyv, amelyet már megtalálhatsz a könyvesboltokban. Írója, Jankovics Marcell a régi, nagy mesélőkhöz hasonlóan biztos kézzel fogja a kezved, és vezet végig a hosszú úton. Írásos emlékünk jószerevel nem maradt e korról: csak a meséinkben, mondáinkban megbújó emlékezet őrzi nyomait. A Te kedvedért álmodták meg újra, rakták össze régészeti emlékekből, hagyományainkból múltunk mozaikját, a hiányzó repedéseket pedig a mesélő fantázia töltötte ki. Szívvel ajánljuk elolvasásra!

(Jankovics Marcell: Ének a Csodaszarvról Csokonai Kiadó, 2001.)

BORZalmas probléma

SEGÍTS A BORZNAK MEGKERESNI A HELYES UTAT A FELSŐ
NYÍLTÓL AZ ALSÓIG!

Sáskajárás

27

HÚZD ÁT A KÉPEN LÁTHATÓ BETŰKBŐL AZOKAT, MELYKBŐL KÉT DARABOT TALÁLSZ! A PÁR NÉLKÜL MARADT BETŰKBŐL ÖSSZEÁLLÍTHATOD A SÁSKA BECENEVÉT.

AJÁNDÉKKÖNYVET NYERHETSZ!

Öltözz fel!

A RAJZ BAL OLDALÁN LÁTHATÓ RUHANEMŰK TÖBBSÉGE MEGTALÁLHATÓ A JOBB OLDALON IS. MINDKÉT OLDALON VAN AZONBAN KÉT-KÉT RUHANEMŰ, MELYNEK A MÁSIK OLDALON NINCS PÁRJA. MELYEK EZEK?

Süni posta

Kedves Kis Sünök!

Hónapról hónapra hozza a postagalamb a szárnyai alatt a leveleket, és mi még mindig ugyanolyan örömmel nézegetjük a rajzokat, verseket, mint az első pillanatban...

Brunen Anna (9 éves) leveléből:

„Nagyon szeretem a Sünit olvasni, és megoldani a feladatokat. Hárman vagyunk testvérek a családban. Néha eljön hozzánk a Nagymama, és elolvasa a hosszabb meséket.“

Kedves Anna!

Sok gyönyörű rajzot küldtél, az egyiket bemutattuk a többi olvasónak is. Néhány év, és a hosszabb mesékkel is elboldogulsz majd. Addig kitartás! Megvárunk!

Gärtner Ágota (9 éves) leveléből:

„Nagyon szeretem a természetet, mert sok csoda van benne. Ezért vigyázok rá. Látszik, hogy te is szereted, és a kis barátaid is. Van még egy kérésem: írd a sünikről is!

Kedves Ágota!

Legyen így! Hamarosan olvashatsz majd kedvencedről, azaz rólam. Hosszú farkú barátom pedig, akiről nem tudtad, hogy micsoda, KuTatu, az Öves Állat. A tatu Dél-Amerikában élő emlős, amely kemény bőrpáncélt visel a hátán, és ha megijed, összegömbölyödik, mint a süni.

„Állati dolgok” a Budapest Televízióban minden második vasárnap 19.00-tól, ismétlés pénteken 19.15-től.

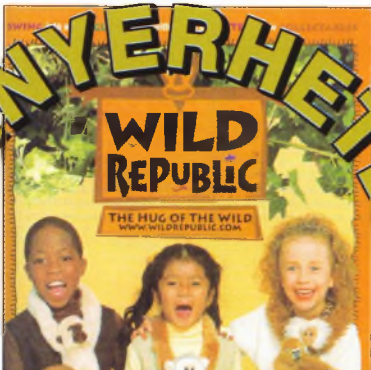
A műsorban elhangzó kérdés: **Miről árulkodik a hím mandrill színes „álarca”?**

A helyes válaszadók Süni - előfizetést nyerhetnek!

A válaszokat a következő címre küldjétek: Budapest Televízió, Bp. Orczy út 44-46/b

MEGNYERHETED!

mosómedve

leopárd (álarc)

kispanda

kaméleon

kenguru

lepkék

Ha a következő kérdésekre helyesen válaszolsz, az itt látható gyönyörűséges állatokat nyerheted meg, a Wild Republic (Vad Köztársaság) jóvoltából.

Ha most nem volt szerencséd, megvásárolhatod őket a Budapesti Állatkertben.

1. Hol van a mosómedve eredeti hazája?
2. Mire való a lepkeszárnyon a pávaszem?
3. A hím vagy a nőstény mandrill visel színesebb álarcot?
4. Mi a kispanda másik neve?
5. Mivel táplálkozik a kaméleon?

mandrill

kattamaki

NYEREMÉNYJÁTÉK–SZELVÉNY

(Ne felejtse el a hátoldalon az adatait kitölteni!)

NYERJ ÁLLATOT MAGADNAK!

A „VAD KÖZTÁRSASÁG” KÉRDÉSEI

Itt látható!

1.
2.
3.
4.
5.

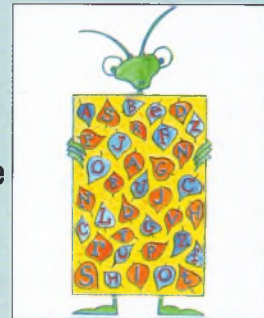
Műsoros videokazettát nyerhetsz!
A játék kérdései (24. oldal)

1.
2.
3.

A Dénes Natúr Műhely

ajándékönyvét nyerheted!
(A Kvíziló kérdése a 27. oldalon)

A sáska neve:

Beküldési határidő: 2002. február 25.
Címünk: Süni magazin 1242 Budapest, Pf.: 455
Csak az eredeti szelvények vesznek részt a sorsoláson!

NYERJ ÁLLATOT MAGADNAK!

Nevem:

Címem:

Iskolám neve és címe:

Kedvenc állatom:

Műsoros videókazettát nyerhetsz!

Nevem:

Címem:

Iskolám neve és címe:

Melyik cikk tetszett legjobban a lapban?

Ajándékkönyvet nyerhetsz!

Nevem:

Címem:

Iskolám neve és címe:

Hol vásároltam meg a SÜNI-t?

tanító néninél újságárusnál előfizettem

Beküldési határidő: 2002. február 25.

Címünk: Süni magazin 1242 Budapest, Pf.: 455

Csak az eredeti szelvények vesznek részt a sorsoláson!

Nyeredményhirdetés

ELŐZŐ SZÁMUNK HELYES MEGFEJTÉSEI:

A Wild Republic kérdései:

1. A fókát a háj a kihűléstől védi.
2. A lázas kutya orrtükre forró, száraz.
3. A halak a tükörképuket vetélytársnak tekintik.
4. A kolobuszmajom lombokkal táplálkozik.
5. A szarvasbika évente váltja az agancsát.

A National Geographic Channel kérdései:

1. A jegesmedve az északi sarkvidéken él.
2. Kölykét hóba vajt barlangban hozza világra.
3. A hím nem vesz részt a bocsok nevelésében.

A Kvíziló feladványa:

A pipacsot nem rágtta meg a hernyó.

A Wild Republic játékaállatait nyerték:

Bagoly Andrea (Gárdony), Benedek Blanka (Budapest), Borbély Győző (Veszprém), Erdős Nóra (Pécs), Győry Sándor (Szeged), Iván Márton (Budapest), Kiss Bernadett (Mosonmagyaróvár), Moldován Orsolya (Létavértes), Tóth Adrienn (Hajdúböszörmény), Vértes Kornél (Sopron)

Műsoros videókazettát nyertek:

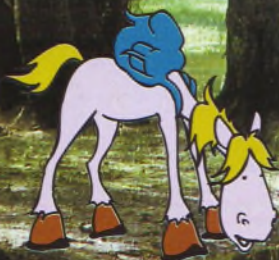
Beyer Imola (Budapest), ifj. Lábecz László (Ruzsa) és a Széchenyi krt.-i Általános Iskola 2. b osztálya (Szolnok)

A Dénes Natúr Műhely Kiadó ajándékkönyvét nyerte:

Labai Ricsi (Budapest)

Legyen szerencsétek legközelebb is!

Gemenc

Vízjárta ártér, pompás csodaszarvas és színes farsangi felvonulás

Szegény Barangelónak még a patkói is berozsdásodtak, annyit téblábolt a Duna talán legszebb árterében, de megérte, mert egészen egyedülálló természeti kincset mutathat be Nektek. A rozsdá meg majd lekopik a következő túrán...

Réges-régen, amikor a kelták várost alapítottak a Duna nyugati partján, a folyó még széles mederben kígyózott. Hatalmas, szinte önmagába visszatérő kanyarulatai szigeteket, holtágakat és mocsarakat alkottak. A táj átalakításán a keltákat elűző rómaiak kezdtek dolgozni, akik lecsapolták a Balaton (korabeli nevén Pelso) és a Duna közötti mocsárvilágot. Ők ásták ki a Siócsatorna elődjét. A mezőföld egy részének kiszáritása azonban nem volt hatással a folyó hullámterében lévő ártéri erdőségek életére.

A természet ellenáll

A Római Birodalom számára a mai Tolna helyén alapított Alta Ripa (Magaspart) nevű település erődítménye őrizte a Dunának ezen szakaszát és a hadászati fontosságú átkelőhelyet. A katonák vértjének csörgését már régen nem lehetett hallani ezen a vidéken, és a történelem más viharainak szele is elcsendesedett már, amikor a XIX. század végén összetekert térképeket szorongató mérnökök és földmérők jelentek meg: megkezdődött a Duna

szabályozása. Szerencsére a természet sikeresen megvédte magát, és nem engedte át legértékesebb kincseit az embernek. Így maradhatott fenn az ország talán legszebb ártéri erdősege.

Koronás nagyvadak

A ma is gyakran víz alá kerülő, 30 kilométer hosszú és hét kilométer széles ártéren 1977 óta természetvédelmi oltalom alatt sarjadnak a növények, és fejlesztik pompás agancsukat a világhírű szarvasbikák. Ez a kis terület számos világbajnok trófeát adott a vadászok és persze az egész ország dicsőségére. (Ezeket az agancsokat és a gemenci élővilág más érdekes

ségeit mutatja be a Trófea Múzeum Báránfyokon.) Az őserdő-szerű, gyakran futónövények kusza szövevényével átszótt erdősegekben terebélyes szilek, kőrisek, nyárok, fűzek és több száz éves tölgyek is rejtőznek még az embermagas csalanrengetegek védelmében. Nem csoda, hogy a méltán híres nagyvadakon kívül számtalan ritka madárfaj is ezt a vidéket választotta élőhelyéül. Fészkel itt nemesen egyszerű, mégis elegáns megjelenésű fekete gólya és fenségesen szárnyaló, hatalmas rétisas is.

Földön, vizen, síneken

Csak szabályozott keretek között lehet látogatni a természet e nyugodt szigetét, egyrészt a Sió és a Duna vízi útján, másrészt gyalog-szerrel, az erre kijelölt területeken. Van azonban egy különlegesebb és kényelmesebb módja is a túrázásnak, amelyet BarangoLó nem próbálhatott ki, Te viszont igen. Fel-szállhatsz az erdőben kacskaringózó kisvonatra, és végigzötyöghetsz a közel 23 kilométeres

úton. Kis szerencsével szarvasokat és csíkos malacokat legeltető vad-disznóanyákat is láthatsz a tisztásokon. Ha távcsövet is viszel magaddal, megfigyelheted a tocsogók és a mocsaras erdőalj gazdag és változatos madárvilágát. Tél végén a nedves földből hóvirágok milliói bújnak elő, és még egyszer utoljára fehér szőnyeget borítanak a fák lába elé, mielőtt végleg beköszöntené színes gyöngyike- és boglárkamezőivel a tavasz.

Busójárás, téltemetés

Sha már egyszer Tolnát és Baranyát járod az évnek ebben az időszakában, akkor érdemes ellátogatni a gemenci erdőtől alig 25 kilo-

méterre délre található Mohácsra, ahol a télvizet búcsúztató parasztok hagyományosan birkabundából és kecskeszarvból készült, félelmetes álruhát öltenek. A kerepléstől, kolmpolástól és kiáltozástól hangos felvonulás célja a tél megfélemlítése és messzire kergetése, amihez a sok éves tapasztalatok alapján hathatós segítséget nyújtanak a groteszk, vörösre mázolt fúzfaálarcok és az ördögi arcvonások. Az ijesztő maszkok ellenére érdemes megnézni az álarcosbálnak ezt az évszázadok óta megünnepeelt, hagyományos változatát, de vigyázz, ne menj túl közel a busókhoz, mert a legenda szerint a gyerekek közelsége tönkretelheti a téltemető varázslatot!

Álruhás

növényvilág

A növények unalmas, mozdulatlan népség - gondolhatnánk, de miért pont ők maradnának ki az álarcosok farsangi forgatagából?

A rovar, aki virág

E rdei tisztásainkon és üde, nedves rétjeinken találkozhat az orchideák családjának szerényebb méretű, de mégis lenyűgöző megjelenésű képviselőivel. Ezek a növények „álarcot” viselnek: az öt lepelből és egy mézajakból álló virág formája egy rovar alakját mintázza.

A mézajkat bársonyos szőr borítja, tovább fokozva a rovarszerű megjelenést. A tökéletes megtévesztéshez természetesen a nőstény rovar illatanyagának utánzása is hozzátartozik, így nem csoda, hogy az összetett szemükkel gyengén látó

hímek a nőstény illatától megrészegülve buzgón párosodni próbálnak a növény 1,5–2,5 cm nagyságú virágával. Közben persze fejükre ragad a virágpórt tartalmazó kis „bunkó”.

Virágzó kavicsok

A dél-afrikai sivatagban igen nehezen jutnak táplálékhoz a növényevők, ezért aztán nem kegyelmeznek semmilyen útiükbe kerülő növénynek – már ha felismerik. Kavicsot viszont, ugyebár, senki nem eszik, így a pozsgás kavicsnövények számára biztonságot jelent az álruha. Gömbölyded leveleik tökéletesen utánozzák az élőhelyükön nagy számban előforduló kődarabokat. Ha végre megérkezik a sivatagban ritka vendégnek számító csapadék, az esővel együtt a kis növények álarca is lehull.

Valóságos csodának lehetünk tanúi: a „kavicsok” szét nyílnak, s repedéseikből előbújnak a virágok, kis időre pompás édenkertté változtatva a kietlen tájat.

Növényi fösvenység

A beporzást követően az átejett rovar lassan rájön, hogy csúnyán rászedték, és odébbáll, de szégyenletes kudarcát gyorsan elfeledi, s az újabb csábításnak rendszerint megint enged, így sorban beporozza az alig

– Hogy ez nekem nem jutott eszembe!

A legtöbb növény egyenes módszerrel próbálkozik: színes virágokkal hívogatja a beporzást elvégző látogatókat, és édes jutalmat kínál a segítőkész rovaroknak – távol áll tőlük a megtévesztés szándéka. Egyesek azonban nem a nektár felajánlásával szeretnének célt érni, hanem álságos külsőt öltenek, megtévesztve, lépre csalva a kiszemelt ízeltlábúakat, akik munkájuk végeztével fizetség nélkül távoznak.

egy-két napig virító virágokat. Hogy ez a módszer miért felel meg jobban a növényeknek, mint a hagyományos? Nagyon egyszerű a válasz. Az orchidea nem termel nektárt, csak illatanyagot, így sokkal kevesebb energiát fordít a szaporodásra, mint az energiapazarló nektártermelést választó fajok. Az álarcot viselő orchideák neve utal a kihasznált rovarra, így van pókbangó, poszméhbangó, levéldarázs-bangó, méhbangó és légybangó – kivételt jelent a szarvas bangó, amelyet természetesen nem szarvasbikák poroznak be: a jelző itt a mézajak függelékeinek formájára utal.

Hagyd helyben őket!

Az összes bangófaj védett növény. Leggyakrabban meszes talajú réteken fordulnak elő, ahol gömbölyded ikergumóikból fejlődnek ki világoszöld leveleik. Nyár elején egymás

után bontják virágaikat, évente átlagosan ötöt-hatot. Virágzás és magérelés után

leveleik visszahúzódnak, s ezzel a növények nyomtalanul eltűnnek a föld színéről, egészen a

Nagyon nagy, nagyon szép – nagyon büdös!

A láthatatlan illatálarc igen fontos a távol-keleti őserdőekben előforduló, élősködő *Rafflesia* számára. A párás melegben kicsirázó mag fák gyökereibe fúrja saját gyökerét, és a gazdanövény tápanyagainak felhasználva növekszik. Káposztányi bimbójából egyetlen, méteres átmérőjű színnű virág fejlődik. Szírmájának vörhenyes színe a nyers húsról emlékeztet, ám a fémeskék és -zöld potrohú döglegyek sohasem találják meg a virágot a sűrű esőerdőben, ha az nem árasztana átható bűzt. Ez a kémiai „álarc” vezeti tévútra a legyeket, amelyek petéik lerakásához keresnek alkalmas helyet a virágon. Természetesen az izgatott felalá futkosás közben beporozzák az óriásvirágot, így elnyeri jutalmát az összevont álarc.

következő év tavaszáig. Átültetni nemcsak tilos, de nagyon nehéz is őket, mert a gyökerekkel szimbiózisban élő mikroszkopikus gombák nélkül a növény életképtelen. A megmaradt élőhelyeken viszont bárki megcsodálhatja a virágokat és a körülöttük döngicsélő rovarokat.

VIRÁG

KARNEVÁL

Ha azt hiszitek, hogy a növényeknek gondot okoz a farsangi jelmez megtervezése, 37 megvarrása, hát tévedtek! Farsangig még van időtök, hogy kitaláljátok: ha növények lennétek, vajon melyik virág „jelmezt” vennétek kölcsön?

A növényeknél áll a bál

Az udvari bolond

jelmezébe öltözött a csörgősipka-virág. Meggypiros virágfüzére éppen úgy néz ki, mint egy bohócsapka. Csengettyűi nincsenek, de helyette mintha nyelvet öltene, és mondaná: „szállj csak ide, Kolibri komám, és vidd el ezt a kevéske virágport arra a másik bokorra, ott, a patak mellett...” A csörgősipka-virág Ausztráliában őshonos, de megtalálhatod Magyarországon, Afrikában és Dél-Amerikában egyaránt, mert a növénygyűjtők szenvedélye minden földrészre kiterjed. Ha hozzájutsz a magjához, neveld meleg helyen, mert Ausztrália „fűtött” kontinens!

Ajakpirosítóra nincs szüksége

a rúzsvirágnak. Nevezik szégyenlősvirágnak is, ezért nehéz őt álarcosbálba cipelni. No nem a mérete miatt, hiszen a virágüzletekben kínált cserepes rúzsvirágot Te is elbírod. Inkább az a gond vele, hogy amint ki-mozdítják helyéről, rögtön vet-közni kezd. Nem mintha szemér-metlen volna: csupán jelezni akarja, hogy a helyváltoztatás árt neki. Ha valaki mégis óvat-lanul viszi haza a boltból, vagy huzatos helyre teszi, ledobálja piros ékességeit, a virágokat.

Foltos és csíkos ruhát vesz fel

a begónia és a dél-amerikai maran-tha. Ezzel az ügyes trükkal (a fehér foltokkal vagy csíkokkal) érik el, hogy a kevés fényt minél jobban hasznosíthassák. Ezért nemcsak farsang idején hordják a pettyeket és a halvány mintás „jelmezt”, hanem egész évben.

A bohóc szerepét

ki más is alakíthatná, ha nem a bohócvirág? Ez a bohókás egynyári vagy évelő növény beöltözhet – fajtától függően – aranysárga,

Álarc helyett sejtelmes fátylat

borít magára a fátyolaszparágusz meg a fátyolvirág (ez az a növény, amelynek leveleit a virágárusok kísé-
sérőként szokták a csokorba kötni).

Ha fúj a szél vagy kedvük kerekedik táncolni (ki tudja, farsangkor talán ez is megtörténhet!), uszályuk elegánsan lebeg utánuk.

narancsszínű vagy éppen vörös ruhába is; olykor egyszínű, más-kor pedig pettyes. Virá-gai hasonlíthatnak a sarkantyúkára, de ha kedve támad, előfor-dul, hogy oroszlán-szájat „játsszik”.

A nagy átváltozóművészek

egyike a Dél-Afrikából származó protea. Nevét egy görög félistenről kapta (Próteusz), aki remekül tudott jósolni, de nem szerette ezt a foglalkozást. Igyekezvén megszabadulni a hozzá fordulóktól, mindig más alakot öltött, hogy ne találjanak rá.

A botanikus-keresztapa bizonyára azért adta a növénynek ezt a nevet, mert virágai hihetetlenül változatos alakban fordulnak elő. A jerikói rózsza viszont (amely nem a bibliai Jerikóból, hanem Mexikóból származik) éppen az átváltozásával jósol, mégpedig időt, ugyanis jelezni tudja, hogy mikor jön eső.

Szárazon cérnagombolyagra hasonlít, amelyet a szél ide-oda görges a sivatagban. Ám amint párosodást érez, karszerű szárai kiterülnek, s szivacsként szívja magába a várva várt esőcseppeket.

Ha nedvesség éri...

...így veti le a kopott áruháját...

...a jerikói rózsza

Pálcika állatok

Növényutánzó-sáskák a terráriumban

Attól, hogy valami
üresnek látszik, még
egyáltalán nem biztos,
hogy üres is. Előfordul-
hat, hogy hosszú percekig
álldogálsz egy üvegkalitka
előtt, amelyben csak száraz
gallyak kusza szövényét
látod. Aztán egyszerre csak
megmozdul egy ágacska,
és pálcikalábaival
tapogatózva sétálni
indul...

Koronás levéllábú-sáska

A növényutánzó-sáskák láthatatlan-ná tévő köpenyt viselnek: az egyik gallyat, a másik fakérget vagy elszáradt lombcsomót formáz, és van, amelyiknek mintha az egész testét falevelekből rakosgatták volna össze. Gyorsan szaladni vagy ugrani nem tudnak, de nem is volna célszerű: aki növénynek akar látszani, az ne ugráljon!

Nekem nincs apukám...

Noha „sáskának” hívják őket, a növényutánzóknak semmi közük nincs a tarlón ugrádozó népséghez. Csak annyiban hasonlítanak hozzájuk, hogy lárváik többszöri vedlés után válnak kifejtett rovarrá. A petékből lassan, gyakran hónapok alatt kelnek ki a lárvák, s kifejlésük fél évig is eltart. A hím és a nőstény sokszor erősen különbözik egymástól, de van olyan faj is, amelynél hímek alig akadnak, mert a nőstény egymaga is képes szaporodni (szűznemzés).

Szeder szederrel

Az vagy, amit megeszel" – szokták mondani, és a növényutánzó-sáskákra aztán igazán illik ez a bölcsesség: növénynek látszanak, és azt is esz-

nek. Reggelire, ebédre és vacsorára gyalogszeder-levelet lakmároznak, amely szerencsére télen is beszerezhető. Némelyik faj elfogyasztja a rózsát, időnként a hárs- vagy tölgylombot is. A frissen vágott ágakat üvegbe állítva kell a terráriumba helyezni.

Színház az egész világ

Otthon legkönnyebben a bengál botsáskát tarthatod. Trópusi állat lévén, szereti a meleget. A terráriumot naponta be kell permetezni langyos vízzel. A parányi botsáska-lárvák, ha megijednek, kinyújtott lábakkal, megmeredve a földre ejtik magukat, s még akkor sem moccannak, ha óvatosan felemeled élettelennek látszó testüket. Az első perctől fogva az egész életük színészkedésből áll!

Öriás botsáska

– Ha te botsáska lennél, mit ennél: kaktuszt vagy vadgesztenyét?

Az Üveghegyen

innen és túl...

Üveghegy királya nagy bajban van. A királylányok ma már nem hordanak üvegcipőt, a gyerekek nem gyűjtenek üveggolyót, a jósnők is inkább kártyából jósolnak, üvegpalota helyett pedig már a mesékben is téglákból építenek várat; csupa hétköznapi dologra használják fel országának mesebeli alapanyagát. Üvegkirály úgy érezte, a szíve rögtön apró üvegcserepekre török bánatában! Összehívta hát a rokonságot: azokat az anyagokat, amelyekből az üveg készül.

Összeültek tehát tanácskozni az üvegalkotók, és maga az átlátszó király is, a csengőbongó palota üvegtermében, hogy megvitasák ezt a tűrhetetlen helyzetet. Elhatározták, hogy

visszaveszik az emberektől néhány napra az üveget, mert azok úgy hozzászoktak már a jelenlétéhez, hogy észre sem veszik életükben ezt a bűvös-bájos anyagot – legfeljebb bosszankodnak, amikor nagy lármával a földre esik egy-egy pohár.

Másnapra tettekbe kristályosodtak az üvegszavak. A poharak eltűntek a tálalószekrényekből, a bor szétfolyt a pincékben, az ablakkeretek üresen tátongtak a falak nyílásaiban, s a próbababák értetlenül tapogatták műanyagkezeikkel az üveglapok hűlt helyét a kirakatokban. A gyerekek hiába forgatták a kaleidoszkópjukat a szemük előtt: csak üresen de-rengő, halvány fényháromszö-

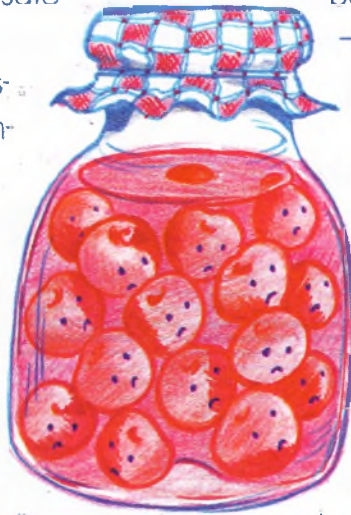
get láttak a varázskép helyett. Bizony, bajban voltak az emberek! Az üres ablakokon besüvített a szél. A bácsikák hiába meresztgeték az újságjuk felé a szemüket: csak a szemüvegkeret árválkodott az orruk hegyén; a befőttek pedig

vidám táncra kerekedtek a kamrában, üvegalickájuktól megszabadulva.

Üvegkirály azonban, aki jószívű és megbocsátó király volt, megszánta az embereket, és másnap megkérte a rokonságot – a három üvegalkotót –, hogy keveredjenek újra össze, hadd álljon helyre a rend. Azóta újra visszazökent az élet a rendes kerékvágásba.

A kicsik üveggolyót gyűtenek, a nagyok téli estéken ujjukkal rajzolnak a bepárásodott ablaküvegekre, s a bácsikák bosszankodnak a világ dolgain,

amelyekről az újságban olvasnak szemüvegükön át. Az üvegviszaváltókban hegyekben áll az üveg, a csavargó meggyiszemeket pedig a nagymamák visszaparancsolták befőttesüveg-palotájukba.

– Nem bánom! – gondolta Üvegkirály. – Ha kellőképpen megbecsülik hétköznapi gyermekeimet, csuda bánja, hogy nem épülnek újra üvegpaloták; csak a gyerekeknek legyen mindig üveg a kaleidoszkópjukban!

Azt azért elárulom nektek, hogy Üvegkirály titokban arra vár: hátha egyszer talán még születik egy olyan királykisasszony, aki hajlandó lesz felpróbálni az üvegcipellőt...

SÜNI

A Göncöl Alapítvány, a Fővárosi Állat- és Növénykert és a Süni Egyesület gyermekmagazinja. **Kiadja:** Göncöl Alapítvány (2600 Vác, Ilona u. 3.) • **Felelős kiadó:** Kizsel Vilmos • **Főszerkesztő:** Mirtse Zsuzsa (mirtsezsuzsa@vadon.hu) • **Szerkesztő-grafikus:** Mirtse Áron (mirtsearon@vadon.hu) • **Képszerkesztő:** Górr András (gorandras@vadon.hu) • **Tudományos szerkesztő:** Kovács Zsolt (kovacszsolt@vadon.hu) • **Rajzolták:** Buzay István, Mirtse Áron • **Művészeti vezető:** Oláh Csaba • **Nyomdai előkészítés:** RECENT Kft. • **Nyomdai munkák:** CEP Rt. • **Szerkesztőség címe:** 1054 Budapest, Vadász u. 29., Tel./fax: 302-5832 • **Szerkesztőségi titkár:** Órthegyi Artliláné • **Levélcím:** 1242 Budapest, Pf. 455 • **Internet:** www.zpok.hu/termeszlet • **E-mail:** suni@zpok.hu • **A lap fő támogatói:** Környezetvédelmi Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Miniszterelnöki Hivatal, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Oktatási Minisztérium, Holland Királyság Nagykövetsége • **Terjesztik:** Nemzeti Hírlapkereskedelmi Egyesülés, regionális részvénytársaságok, Hírker Rt., HPI, állatkertek és iskolák. • **Előfizethető a hírlapkiadóknál és a Hírlap-előfizetési és Elektronikus Posta Igazgatóságon (HELP) 1089 Bp., Orczy tér 1., valamint Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági irodáin, vidéken a postahivatalokban.** • **Előfizetési díj:** 1 évre: 1590 Ft (265 Ft lapszámonként). ISSN: 1585-907x

Tudja Ön, mennyit jelent

1%?

A csimpánz és az ember genetikai állománya alig több, mint egy százalékban tér el egymástól, mégis e különbség képes volt megváltoztatni a világot. Ha úgy érzi, hogy ez a világ újabb változásra érett, és hisz abban, hogy a jövő gyermekeink kezében van, befizetett személyi jövedelemadója 1%-ával támogassa a Süni Egyesületet!

A Süni Egyesület idén is számít Önre. Adjon 1% esélyt – a többiről mi gondoskodunk! Mindazon élőlények nevében, akik csak rajtunk keresztül szólhatnak,

K Ö S Z Ö N J Ü K !

Adószámunk: 18630767-2-12

A következő számban:

VÉGTELEN VÁNDORUTAK

KERESD AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL!

Következő számunkban:

TARKABARKA TERMÉSZET

